

Fakulti Seni Gunaan Dan Kreatif

**ADAPTASI CERITA RAKYAT MASYARAKAT BIDAYUH SADONG
“BABEH PADAT” DALAM ANIMASI NARATIF**

Vanden Anak Michael

**Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian
(Teknologi Seni Reka)
2011**

Adaptasi cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong "Babeh Padat" dalam animasi naratif

VANDEN ANAK MICHAEL

Projek ini merupakan salah satu keperluan
Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian
(Teknologi Seni Reka)

UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK

BORANG PENGESAHAN STATUS TESIS / LAPORAN

JUDUL: ADAPTASI CERITA RAKYAT MASYARAKAT BIDAYUH SADONG
"BABEH PADAT" DALAM ANIMASI NARATIF

SESI PENGAJIAN : 2008 / 2009

Saya VANDEN AK MICHAEL

mengaku membenarkan tesis / Laporan* ini disimpan di Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:

1. Tesis / Laporan adalah hakmilik Universiti Malaysia Sarawak
2. Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja
3. Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dibenarkan membuat pendigitan untuk membangunkan Pangkalan Data Kandungan Tempatan
4. Pusat Khidmat Maklumat Akademik, Universiti Malaysia Sarawak dibenarkan membuat salinan tesis / laporan ini sebagai pertukaran bahan antara institusi pengajian tinggi

5. * sila tandakan ☐

☐

SULIT

☐

TERHAD

☐

TIDAK TERHAD

(mengandungi maklumat yang berdarjah keselamatan atau kepentingan seperti termaktub dalam **AKTA RAHSIA RASMI 1972**)

(mengandungi maklumat terhad yang telah ditentukan oleh Organisasi / badan di mana penyelidikan dijalankan)

Disahkan

Tandatangan Penulis

Tarikh:

Tandatangan Penyelia

Tarikh:

Alamat tetap: D/A Michael, Sek. Men. Keb.
Balai Ringin, 94700 Serian,

Catatan: * Tesis / Laporan dimaksudkan sebagai tesis bagi Ijazah Doktor Falsafah, Sarjana dan Sarjana Muda

* Jika Tesis / Laporan ini SULIT atau TERHAD, sila lampirkan surat daripada pihak berkuasa / organisasi berkenaan dengan menyatakan sekali sebab dan tempoh tesis / laporan ini perlu dikelaskan sebagai SULIT atau TERHAD

Projek bertajuk “ **ADAPTASI CERITA RAKYAT MASYARAKAT BIDAYUH SADONG ”BABEH PADAT” DALAM ANIMASI NARATIF ”** telah disediakan oleh **Vanden Anak Michael** dan telah diserahkan kepada Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif sebagai memenuhi syarat untuk Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan (Teknologi Seni reka)

Diterima untuk diperiksa oleh:

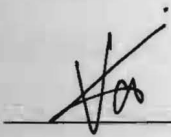

Terry bin Lucas (En.Terry Lucas)
Pensyarah
Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif
UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK

Tarikh: 23/5/11

PENGAKUAN

Saya mengaku bahawa tiada bahagian daripada penyelidikan dalam disertasi ini telah digunakan sebagai bahan sokongan untuk sesuatu ijazah atau kelulusan sama ada kepada universiti ini atau institut pengajian tinggi yang lain.

(Vanden Anak Michael)

No. Matrik: 22576

PENGHARGAAN

Penghargaan diberikan kepada semua yang terlibat dalam penyelidikan ‘Adapatsi crita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong”Babeh Padat” dalam animasi naratif ’. Ucapan yang tidak terhingga kepada En. Terry Lucas ,En.Azwan Zainal Abidin. Cik Salmiah Abdul Hamid dan En. Ahmad Azaini Abdul Manaf yang telah banyak memberikan dorongan serta tunjuk ajar dalam menjayakan penyelidikan ini serta kepada pensyarah-pensyarah Teknologi Senireka yang lain.Tidak Lupa juga kepada En. Humprey Lincoln yang membantu dalam teknikal.

Selain itu , penghargaan terima kasih kepada ahli keluarga yang banyak membantu sepanjang penyelidikan dijalankan dan serta memberi dorongan untuk menjayakan penyelidikan. Ucapan terima kasih yang tidak terhingga kepada kepada kedua-dua ibubapa iaitu En. Michael Anak Linau dan Merina Anak Eta atas memberi dorongan serta sokongan daripada aspek pembelanjaan untu kajian ini. Saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada masyarakat Bidayuh Sadong di daerah serian terutamanya kepada penduduk Kampung Kujang Mawang atas sudi memberi kerjasama dalam memberi maklumat tentang Cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong iaitu Legenda Babeh Padat.

Penghargaan terima kasih juga kepada rakan-rakan yang membantu menjayakan penyelidikan ini. Ucapan terima kasih kepada Gerald Anak Regie, Khairul Azwan Yasin, Irfan Faiz, dan Christina Buyau yang telah banyak membantu dalam penyelidikan ini. Tidak lupa juga ucapan terima kasih kepada pelajar animasi tahun 3 dan tahun 4 yang sama-sama menjayakan penyelidikan pelajar tahun akhir 2011.

ISI KANDUNGAN

Muka surat

	i
BORANG PENGESAHAN	
PENGHARGAAN	iv
ABSTRAK	1
KANDUNGAN	v
SENARAI RAJAH	vii
SENARAI JADUAL	viii
Bab 1 Pengenalan	
1.1 Pengenalan	2
1.2 Latar belakang kajian	2
1.3 Definisi	7
1.3.1 Definisi cerita rakyat	7
1.3.2 Definisi naratif	8
1.3.3 Definisi adaptasi filem	10
1.4 Penyataan masalah	10
1.5 Objektif kajian	11
1.6 Matlamat kajian	11
1.7 Kepentingan kajian	12
1.8 Skop kajian	12
1.9 Kesimpulan	12
Bab 2 Sorotan Kajian	
2.1 Pengenalan	13
2.2 Cerita rakyat	13
2.3 Adaptasi	15
2.4 Naratif	17
2.5 Animasi	18
2.6 Kesimpulan	21

Bab 3 Metodologi kajian

3.1 Pengenalan	22
3.2 Temuramah	22
3.3 Analisa kandungan	22
3.4 Analisa Video	23
3.5 Eksperimen	23
3.6 Kesimpulan	23

Bab 4 Hasil Dapatan

4.1 Pengenalan	24
4.2 Temuramah	24
4.3 Analisa kandungan	29
4.4 Analisa video	30
4.5 Hasil analisa video	41
4.6 Kesimpulan	41

Bab 5 Cadangan reka bentuk

5.1 Pengenalan	42
5.2 Reka bentuk atau watak	42
5.2.2 Perkembangan idea	43
5.3 Sinopsis	44
5.4 Poster	47
5.5 Teknik animasi	48
5.6 Muzik yang digunakan	50
5.7 Rekaan latar belakang	51
5.8 Validasi	52
5.8.1 Pengenalan	52
5.8.2 Graf	53
5.9 Kesimpulan	69

Bab 6 Rumusan

70

Bab 7 Tuntutan

7.1 Pengenalan	72
7.2 Bidang teknikal	72
7.2.1 Menggunakan teknik ilustrasi	72
7.2.2 watak atau karekter animasi	72
7.2.3 Muzik atau bunyi	73
7.3 Tuntutan	73

Senarai Gambar rajah

Gambar rajah 1: pakaian tradisional masyarakat Bidayuh Sadong

Gambar rajah 2: Pakaian pahlawan masyarakat Bidayuh

Gambar rajah 3: Peta daerah Serian

Gambar rajah 4: graf aliran naratif

Gambar rajah 5: Tuak kampong Tubing

Gambar rajah 6: Bekas Penduduk Kampung Kujang Mawang

Gambar rajah 7: History of Bidayuh Serian division

Gambar rajah 8: The soul of the rice

Gambar rajah 9: watak – watak animasi .

Gambar rajah 10: Watak Babeh Padat

Gambar rajah 11: Watak antagonis

Gambar rajah 12: Aliran plot penceritaan Babeh Padat.

Gambar rajah 13: Poster.

Tajuk : Adaptasi cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong “Babeh Padat” dalam Animasi Naratif.

Abstrak

Penyelidikan ini adalah untuk mengenalpasti cerita-cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong yang terdapat di sarawak. Penyelidikan ini juga menganalisa tentang ciri-ciri cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong. Kini, cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong semakin pupus dalam kalangan generasi muda. Dalam kajian ini, penyelidik akan menghasilkan sebuah animasi pendek melalui pengadaptasian cerita rakyat tersebut. Melalui penghasilan animasi tersebut, cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong mampu terpelihara daripada luput ditelan zaman.

Kata Kunci : Cerita rakyat , pupus , adaptasi

Abstract

This research is to identify folk's tales of Bidayuh Sadong in Sarawak entitled “Babeh Padat”. This research also analyzes its folktale attributes of the people of Bidayuh Sadong. Sadong's folk stories have been slowly extinct from the younger generation. As the outcome of this research, a short animation will be produced based on the folk tale. It will hopefully, results in the preservation of the Bidayuh Sadong's tale for the years to come.

Keyword : Folk tale , extinct , adaptation

Bab 1 Pengenalan

1.1 Pengenalan

Kajian ini adalah mengkaji tentang cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong di Sarawak. Berdasarkan kajian ini, tumpuan kajian adalah mengenalpasti jenis-jenis cerita rakyat yang terdapat dalam kalangan masyarakat Bidayuh Sadong di Sarawak. Melalui Kajian ini, sebuah video animasi pendek akan dihasilkan berdasarkan pengadaptasian cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong dan serta elemen naratif turut dipertengahankan .

Selain itu, bab ini juga akan memfokuskan terhadap latar belakang kajian, pernyataan masalah, objektif kajian, limitasi kajian, dan skop kajian. Penyelidik juga akan membuat tentang metodologi kajian dengan kaedah-kaedah tertentu untuk dapatan maklumat serta menganalisa video dan membuat validasi terhadap penghasilan karya.

1.2 Latar Belakang Kajian

Latar Belakang masyarakat Bidayuh Sadong

Penyelidikan ini adalah mengkaji tentang cerita-cerita rakyat daripada masyarakat Bidayuh Sadong di Sarawak. Masyarakat Bidayuh adalah salah satu etnik kedua terbesar yang terdapat di Sarawak. Masyarakat Bidayuh telah mendiami kawasan barat daya di Sarawak iaitu terutamanya di bahagian Kuching, Bau, Lundu dan Serian.

Pada zaman dahulu, masyarakat Bidayuh dikenali sebagai Dayak Darat atau *Land Dayak* kerana mereka telah menetap di kawasan pedalaman yang berbukit–bukau untuk mengelakkan daripada serangan musuh. Manakala, Masyarakat Iban juga dikenali sebagai Dayak laut atau *Sea Dayak* kerana kebanyakan masyarakat Iban dahulu tinggal di pesisiran pantai. Selain itu, masyarakat Bidayuh mempunyai beberapa pecahan iaitu Bidayuh Sadong tinggal di daerah Serian, Bidayuh Selakau tinggal di daerah Lundu, Bidayuh Singai tinggal di bahagian daerah Bau dan Bidayuh Biatah tinggal di daerah Padawan. Masyarakat Bidayuh juga tinggal di rumah panjang seperti masyarakat Iban. Struktur rumah panjang juga tidak jauh perbezaan dengan masyarakat Iban.

Kebudayaan masyarakat Bidayuh Sadong

Namun itu, masyarakat Bidayuh mempunyai aspek kebudayaan dan kepercayaan mereka tetap sama walaupun darisegi pertuturan yang berbeza. Setiap masyarakat mempunyai Cerita rakyat yang tersendiri termasuklah masyarakat Bidayuh Sadong. Cerita rakyat mempunyai beberapa jenis iaitu Cerita lagenda, Cerita asal usul atau mitos, Cerita – cerita binatang, Cerita jenaka dan Cerita penglipur lara. Pada zaman dahulu, cerita rakyat merupakan salah satu hiburan dalam kalangan masyarakat yang terdapat di Sarawak. Hal ini disebabkan belum wujudnya teknologi moden seperti televisyen dan radio pada masa itu. Penyampaian cerita rakyat adalah cara alternatif untuk menghiburkan penduduk –penduduk kampung.

Kebiasaanya, cerita rakyat disampaikan oleh warga tua secara lisan atau daripada mulut ke mulut kepada masyarakat terutamanya kanak-kanak. Teknik lisan adalah cara yang kurang memuaskan untuk menyampaikan sebuah cerita rakyat. Hal ini kerana ia mudah untuk hilang dan tidak dapat didokumentasikan. Selain itu, teknik bertulis dan percetakan belum wujud pada masa dahulu oleh masyarakat Bidayuh Sadong. Ini telah menyebabkan cerita–

cerita masyarakat Bidayuh semakin lenyap di telan Zaman. Tambahan pula, Generasi muda kurang berminat dengan terhadap cerita-cerita rakyat kerana dihanyutkan oleh arus globalisasi.

Organisasi Sosial masyarakat Bidayuh Sadong

Dalam organisasi masyarakat Bidayuh Sadong, masyarakat ini tinggal di rumah panjang bersama keluarga mereka. Dalam struktur rumah panjang tersebut, mempunyai beberapa buah bilik yang diduduki oleh beberapa buah keluarga yang mempunyai pasangan suami isteri bersama anak-anaknya. Setiap rumah panjang mempunyai ketua kampung yang dikenali sebagai “Tu-ak kampung” yang memainkan peranan yang penting dalam organisasi dalam kampung dan masyarakatnya. Selain itu, sebagai “Tu-ak kampung” ia berperanan mengetuai penduduk kampung serta memberi ceramah kepada penduduk yang kebiasaanya berlangsung di Balai raya yang dikenali sebagai “ Bale”. Tambahan pula, Balai raya atau “Bale” juga berfungsi sebagai tempat membuat upacara, menyampaikan cerita – cerita rakyat, mesyuarat bersama penduduk kampung dan tempat penyimpanan kepala- kepala manusia pada zaman dahulu.

Kepercayaan Masyarakat Bidayuh Sadong

Masyarakat Bidayuh Sadong juga mempunyai kepercayaan terhadap kepercayaan animisme. Masyarakat Bidayuh Sadong juga percaya kepada roh –roh yang dikenali sebagai “Semengi”. Pada zaman dahulu, masyarakat ini mempunyai hubungan dengan roh atau “semengi” dan mereka juga menganggap roh tersebut adalah saudara kerana hubungan yang rapat. Hal ini kerana roh atau “semengi” membantu mereka dalam kehidupan seharian mereka. Selain itu, mereka juga percaya kepada roh yang jahat iaitu dikenali sebagai

“Mindu”. Roh yang jahat sering mengganggu kehidupan masyarakat ini. Pada hari ini, majoriti masyarakat Bidayuh sadong adalah beragama Kristian dan sebahagiannya adalah beragama Islam. Masyarakat ini yang beragama Kristian dan tradisional masih mengekalkan budaya, adat resam dan upacara atau pesta .

Asal usul masyarakat Bidayuh Sadong

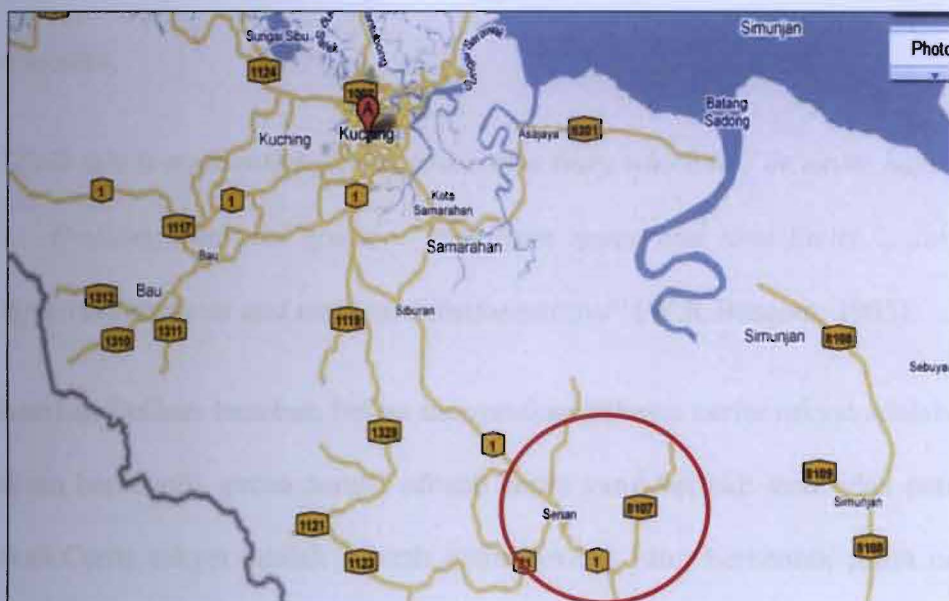
Mengikut sejarah, masyarakat Bidayuh Sadong adalah berasal dari Bukit Sungkung Indonesia iaitu Kalimantan barat dan berhijrah ke pulau Borneo atau Sarawak melalui pergunungan Penrissen .Menurut lagenda, Orang Bidayuh pertama yang datang ke Borneo adalah Tenabi dan mempunyai dua orang anak yang bernama Tiruah dan Padat. Penghijrahan ini adalah disebabkan situasi yang huru – hara di Kalimantan Barat oleh ancaman musuh. Hal ini kerana berlakunya aktiviti pemburuan kepala manusia dan terdapat sebuah perkampungan yang bernama sukung dimana orang tempatan tersebut adalah makan manusia. Terdapat Fakta menyatakan penghijrahan ini berlaku sebelum 20 generasi ledakan gunung berapi Krakatao.

Gambar rajah 1 pakaian tradisional masyarakat Bidayuh Sadong

Gambar rajah 2 Pakaian pahlawan masyarakat Bidayuh

Gambar Rajah 3 Peta daerah Serian

Gambar rajah 1 menunjukkan baju tradisional masyarakat Bidayuh Sadong untuk kaum wanita dan gambar rajah 2 adalah pakaian pahlawan masyarakat Bidayuh. Manakala, gambar rajah 3 adalah menunjukkan peta daerah serian yang diduduki oleh masyarakat Bidayuh Sadong.

1.3 Definisi

1.3.1 Definisi cerita rakyat

Cerita rakyat adalah cerita rekaan yang disukai ramai pada zaman dahulu dalam sesuatu masyarakat yang diturunkan daripada generasi kepada generasi secara lisan (Kamus Dewan Edisi Empat).

Berdasarkan Kamus Dewan Edisi Empat menyatakan bahawa Cerita rakyat adalah sebuah cerita yang direka oleh sebuah masyarakat tempatan pada zaman dahulu. Cerita rakyat ini juga disampaikan oleh golongan dewasa kepada golongan muda secara lisan atau dari mulut

ke mulut. Maka, cerita rakyat ini akan disampaikan oleh golongan muda ke generasi akan datang. Cerita rakyat akan disampaikan kepada orang ramai pada masa lapang sebagai hiburan mereka.

“Folk tale is a narrative fiction prose of a story which has or never happened ... Profiling time and space ... free from space and time limits ... involve mythical creatures and magical transformations” (W.R Boscom, 1965).

Berdasarkan Petikan tersebut, beliau menyatakan bahawa cerita rakyat adalah merupakan kisah rekaan berbentuk prosa naratif sebuah cerita yang berlaku atau tidak pernah berlaku sama sekali. Cerita rakyat adalah sebuah cerita rekaan yang berbentuk prosa naratif yang disampaikan secara lisan dan kisah dalam sebuah cerita rakyat ini adalah pernah terjadi pada masa lampau atau tidak pernah berlaku. Selain itu, beliau juga menyatakan bebas dari batasan ruang dan waktu.

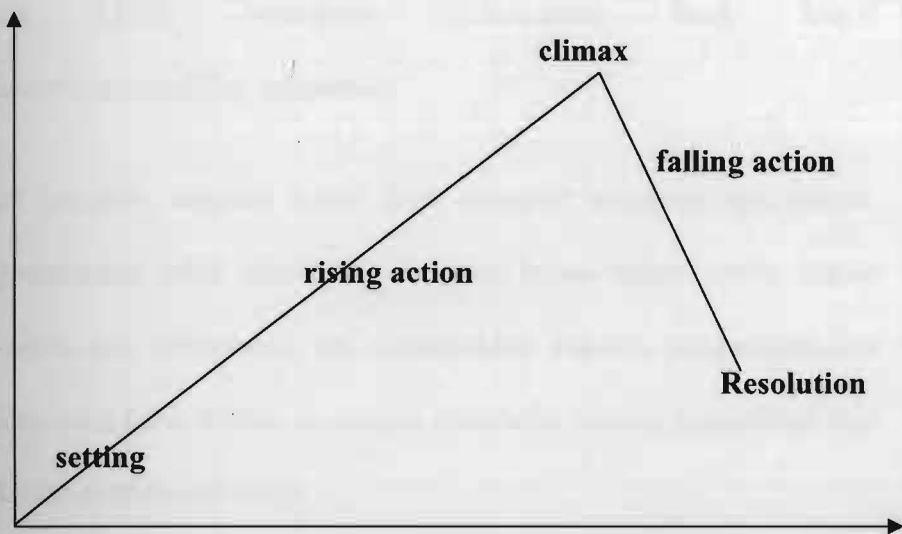
1.3.2 Definisi Naratif

1. Cerita atau kisah tentang peristiwa, pengalaman, dan lain-lain. Ia juga boleh dikatakan bahawa sesuatu naratif seperti cerpen, cereka dan sebagainya adalah merupakan hasil daripada prestasi linguistik;
2. Menceritakan (mengisahkan) gaya naratifnya juga mirip karangan biasa; puisi naratif puisi (sajak) yang mengisahkan sesuatu (Kamus Dewan Edisi Empat).

Berdasarkan Kamus Dewan Edisi Empat telah menyatakan bahawa naratif adalah salah satu hasil prestasi linguistik yang mengandungi penceritaan tentang peristiwa, pengalaman dan lain – lain. Cerita gaya naratif adalah terdapat pada hasil karya seperti Cerpen, Cereka dan sebagainya.

"Narrative is generally accepted as possessing two components: the story presented and the process of its telling, or narration, often referred to as narrative discourse. Story is a series of represented events, characters (or agents for some), and actions out of which the audience constructs a fictional time, place and cause – effect world, or diegesis" (www.filmreference.com).

Berdasarkan petikan diatas telah menyatakan bahawa naratif adalah mengenai 2 komponen iaitu terdiri daripada menceritakan dan proses penceritaan. Naratif adalah menceritakan mengenai peristiwa, watak, masa, dan tempat kejadian. Melalui komponen ini, penonton mengetahui tentang plot – plot cerita tersebut melalui penyampaian secara naratif.

Gambar rajah 4 graf aliran naratif

Gambar rajah 4 menunjukkan graf aliran naratif dalam sebuah penceritaan.

Dalam sesebuah penceritaan mempunyai permulaan, perkembangan , klimak dan peleraian. Ia juga dianggap sebagai aliran atau alunan sebuah cerita untuk memberi kesan dalam sebuah cerita.

1.3.3 Definisi Adaptasi filem

“Adaptation introduces complication in audience perception and aesthetics. The most obvious and common form of film adaptation is the use of novel as the basis of a film, but film adaptation includes the use of non – fiction (including journalism), autobiography, comic book , scripture , plays and even other films. From the earliest days of cinema ,adaptation has been nearly as common as the development of original screenplays”

Film adaptation (2010 November 9).Retrieved from http://www.artandpopularculture.com/Film_adaptation

Berdasarkan artikel tersebut , adaptasi dalam filem memberi penonton rasa estetik. Kebanyakan pengadaptasian telah diadaptasi daripada bahan–bahan cerita bukan fiksiyen , komik, novel dan sebagainya. Ini menunjukkan bahawa pengadaptasian mampu menjana idea yang baru. Malah, ia mampu membaiki tentang penceritaan dan sebagai panduan dalam pembikinan cerita.

1.4 Penyataan masalah

Masyarakat Bidayuh adalah salah satu masyarakat yang kaya dengan sastera rakyat terutamanya cerita rakyat. Cerita rakyat masyarakat bidayuh banyak terdapat dalam koleksi secara lisan individu. Maka, ini telah mewujudkan permasalahan pada masa sekarang. Terdapat beberapa masalah seperti:

- iii. Generasi muda kurang diberi pendekatan terhadap cerita–cerita rakyat .

1.5 Objektif kajian

Terdapat empat objektif dalam penyelidikan ini iaitu:

- i. Mengenalpasti tentang cerita – cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong.
- ii. Menganalisa Cerita rakyat Masyarakat Bidayuh.
- iii. Mengaplikasikan cerita rakyat masyarakat Bidayuh ke dalam bentuk animasi 2D.
- iv. Membuat validasi terhadap komponen animasi dan naratif adaptasi cerita rakyat masyarakat Bidayuh.

1.6 Matlamat kajian

Matlamat penyelidik terhadap kajian ini adalah memelihara cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong. Selain itu, Penyelidik ingin memberi pendekatan dan impak kepada masyarakat ini tentang kepentingan memelihara cerita rakyat daripada pupus meskipun ia hanya didokumentasikan dalam bentuk animasi.

Oleh yang demikian, Penyelidik berminat untuk mengadaptasikan cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong dalam bentuk lisan kepada bentuk animasi. Dengan ini, cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong akan terpelihara setelah didokumentasikan dalam bentuk animasi dan dijadikan koleksi sejarah.

1.7 Kepentingan Kajian

Kajian ini amat penting kepada generasi baru masyarakat Bidayuh Sadong supaya mengenali cerita rakyat dahulu. Selain itu, Penyelidik ingin mengadaptasikan cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong ke dalam bentuk animasi supaya dijadikan sumber rujukan kepada penyelidik pada masa akan datang.

1.8 Skop Kajian

Dalam kajian ini, pengkaji lebih tertumpu kepada masyarakat bidayuh Sadong di Sarawak. Lokasi skop kajian pula dilakukan di bahagian kawasan Serian, Sarawak. Manakala, sasaran pengguna adalah merangkumi kanak-kanak dan remaja yang berumur di antara 7 tahun sehingga 17 tahun di daerah Serian, Sarawak.

1.9 Kesimpulan

Melalui bab pengenalan ini, membolehkan pengkaji mengetahui definisi yang berkaitan dengan tajuk kajian. Selain itu, pengkaji juga dapat mengenalpasti permasalahan dan objektif yang berkenaan dengan cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong. Dalam bab ini akan membolehkan pengkaji untuk meneruskan bab atau kajian yang seterusnya

Bab 2 Sorotan Kajian

2.1 Pengenalan

Segala maklumat dan bahan-bahan kajian lepas yang berkait rapat dengan semangat Tarian Sewang dalam rawatan pesakit akan dikumpulkan dan akan dibuat rumusan untuk mencapai objektif kajian.

2.2 Cerita Rakyat

"A folktale travels with great ease from one storyteller to another. Since a particular story is characterized by its basic pattern and by narrative motifs rather than by its verbal form, it passes language boundaries without difficulty..."

Berdasarkan petikan tersebut , perjalanan sebuah cerita rakyat dapat diceritakan atau disampaikan dengan mudah. Hal ini disebabkan pola asas cerita tersebut dapat mudah diingat oleh penonton berbanding daripada disampaikan secara verbal. Dalam Cerita masyarakat Bidayuh ini mudah diingat oleh penonton dengan pola asas cerita tersebut kerana ciri dan sifat masyarakat tersebut.

Menurut Osman (1975) terdapat beberapa jenis cerita rakyat seperti

- i. Cerita asal usul atau mythology
- ii. Cerita-cerita binatang
- iii. Cerita-cerita Lagenda
- iv. Cerita-cerita jenaka
- v. Cerita-cerita penglipur lara

Jenis-jenis cerita rakyat mempunyai genre yang tersendiri. Jenis-jenis cerita rakyat ini juga mempunyai elemen-elemen dalam cerita rakyat tersebut. Penyelidik dapat menganalisis tentang jenis-jenis cerita rakyat dalam masyarakat Bidayuh dan akan menyelitkan tentang kompenan animasi dalam penghasilan adaptasi cerita masyarakat Bidayuh.

“ Cerita asal-usul dianggap paling tua lahir di kalangan masyarakat silam yang mengisahkan antara lain asal -usul nama sesuatu tempat atau negeri” (Radin Azhar , utusan Sarawak. 13 Disember 2007)

Kenyataan tersebut menunjukkan bahawa asal usul adalah salah satu cerita rakyat yang wujud pada masa lampau dalam sesebuah masyarakat. Cerita asal usul ini adalah berkaitan tentang sejarah latar belakang, tempat dan alam sekeliling yang berlaku dalam masyarakat itu sendiri .

Dalam adaptasi cerita masyarakat Bidayuh Sadong juga mempunyai cerita asal usul tersendiri dan dianggap sejarah pembentukan masyarakat Bidayuh. Penyelidik harus mengenalpasti tentang cerita asal usul masyarakat Bidayuh sadong dalam kajian ini.

"In the olden day , according to a bidayuh legend (Land Dayak) in Borneo island belong to one tribe."

Chang Pat Foh (2004)

Menurut beliau, dalam cerita lagenda masyarakat menyatakan pulau Borneo mempunyai 1 suku pada zaman dahulu. Ini menunjukkan cerita rakyat telah lama wujud dalam masyarakat Bidayuh tentang asal usul dan latar belakang masyarakat mereka. Penyelidik perlu menganalisis tentang asal usul masyarakat Bidayuh dalam kajian ini .

2.3 Adaptasi

"Adaptation introduces complication in audience perception and aesthetics. The most obvious and commom form of film adaptation is the use of a novel as the basis of a film, but film adaptation includes the uses of non- fiction(including journalism), autobiography, comic book, scripture, plays, and even other film. Form the earliest days of cinema, adaptation has been nearly as common as the development of original screenplays"

Film Adaptation (2009)

Berdasarkan kenyataan ini, pengadaptasian daripada sebuah filem kepada penonton terhadap nilai- nilai estetik. Kebanyakan pengadaptasian di adaptasi daripada komik, skrip, novel dan sebagainya. Dengan ini, pengadaptasian dapat menjanakan idea yang baru dan ia juga dijadikan paduan rujukan kepada pembikinan cerita. Penyelikan akan mengadaptasi cerita rakyat masyarakat Bidayuh Sadong melalui rujukan seperti jurnal dan artikal yang berkaitan dengan budaya, ideologi dan sejarah masyarakat Bidayuh itu sendiri sebagai panduan dalam pembikinan animasi.